

**דף סיכום בחינה**

מזהה בחינה: 001000276826 מזהה סטודנט: 373831

**שם קורס: דיני עונשין**

מספר שאלה	ניקוד מירבי	ציון
1	50.00	45.00
2	20.00	16.00
3	20.00	20.00
4	5.00	5.00
5	5.00	5.00
6	1.00	

0

**ציון בחינה סופי : 96.00**

הבחינה הבדוקה בעמודים הבאים

**\*\*\* לתשומת לבך, במידה וההערות מופיעות ב "גיבריש" יש להוריד את הקובץ למחשב ולפתוח ב - reader acrobat \*\*\***

**דיני עונשין**

**ד"ר שי פרבר**

צוות ההוראה: עו"ד אור תמר, עו"ד שיר שפירא, שילה עטאר, תמר בורשטיין, דניאל נזר, נדב סולברג

מס' קורס: 849910401

**בחינה מועד ב', סמסטר ב' 2024 תשפ"ד**

משך הבחינה: כשעתיים

בחינה בחומר פתוח

מותר חומר עזר כתוב/מודפס לעיון בלבד. אסור חומר עזר אלקטרוני מכל סוג.

בהצלחה!

**תום, פיטר, ענבר, רז וארטיום** נוסעים במכונית מסוג פרארי בכביש 1 לפסטיבל 'המדליות'. במהלך הנסיעה, **רז** העירה לתום שהוא נוהג לאט ושיתחיל לתת גז "לפחות 180 קמ"ש שלא נפספס את מופע הפתיחה". **תום** בתגובה אמר לה לשתוק. **ענבר** שישבה לידו (והייתה מושא אהבתו של תום שנים רבות), גיחכה והצהירה כי "הגברים של היום כאלה רכרוכיים". **תום** נהפך לאדום, לחץ על דוושת הגז והמכונית החלה להאיץ.

לאחר מטרים ספורים, **פיטר** הטיח בפני תום שהמכונית על מצב חיסכון ולא על מצב ספורט, על כן המכונית לא מנצלת את מלוא הפוטנציאל שלה, ולחץ על הכפתור שהעביר את המכונית למצב ספורט, כל זאת, תוך שהוא עוזר לו בהכוונה לעקיפת מכוניות בין הנתיבים השונים. **ארטיום**, שהבחין שמחוג המהירות מגיע ל-160 קמ"ש, הסתכל מבעד לחלונות, ראה שהכביש ריק וחזר לשחק בנייד האישי שלו.

לפתע מכונית מסוג פורשה חתכה את תום מהנתיב הימני, והוא בתגובה נאלץ לחתוך לנתיב הנגדי משמאלו. כתוצאה מכך הם התנגשו בניידת משטרה.

### דונו באחריותם של תום, פיטר, ענבר, רז וארטיון לפי סעיף 338 לחוק העונשין – 40 נקודות.

338. (א) העושה אחת מאלה בדרך נמהרת או רשלנית שיש בה כדי לסכן חיי אדם או לגרום לו חבלה, דינו - מאסר שלוש שנים:

- (1) נוהג רכב או רוכב בדרך ציבורית;
- (2) מפעיל כלי שיט או כלי טיס או משתתף בהפעלתם;
- (3) עושה מעשה באש או בחומר לקיח, נפיץ או רדיואקטיבי או אינו נוקט אמצעי זהירות מפני סכנה מסתברת הכרוכה באש או בחומר כאמור שבהחזקתו;
- (4) עושה מעשה לגבי מכונית שבפיקוחו, שלו בלבד או עם אחרים, או אינו נוקט אמצעי זהירות נאותים מפני סכנה מסתברת הכרוכה בהן;
- (5) עושה מעשה לגבי חומר נפץ או כלי יריה שבהחזקתו, או אינו נוקט אמצעי זהירות נאותים מפני סכנה מסתברת הכרוכה בהם;
- (6) אינו נוקט אמצעי זהירות מפני סכנה מסתברת הכרוכה בחיה שבהחזקתו;
- (7) נותן טיפול רפואי או כירורגי לאדם שהתחייב לטיפול בו;
- (8) מוכר, מספק, נותן או מפעיל תרופה או חומר מרעיל או מסוכן;
- (9) משתמש בחומר מרעיל או מסוכן או מחזיק בו או מפקירו, או מפקיר מיכל שהוחזק בו חומר כאמור ויש בו כדי להרעיל או לסכן.

העושה (התנהגות) אחת מאלה (נסיבה) בדרך נמהרת או רשלנית (נסיבה ויסוד נפשי- רשלנות) שיש בה כדי לסכן חיי אדם (נסיבה) או לגרום לו חבלה (תוצאה)

נוהג (התנהגות) רכב נסיבה) או...

תום:

יסוד עובדתי:

התנהגות- נוהג- תום נהג בכלי רכב.

נסיבה- אחת מאלה- הוא נהג ברכב.

בדרך נמהרת או רשלנית- תום נהג בצורה נמהרת ורשלנית, תוך סיכון הסובבים אותו. מתקיים.

שיש בה כדי לסכן חיי אדם- נהיגתו הרשלנית של תום עולה כדי סכנה לשאר הנהגים בכביש. על אף שהכביש ריק, זה מהווה סכנה, לבני אדם אחרים בכביש ולנוסעים שנמצאים ברכב עם תום.

תוצאה- לגרום לו חבלה- המכונית פגעה בניידת משטרה במהירות גבוהה, סיכוי סביר שנגרמה חבלה לשוטר.

קש"ס:

עובדתי- אלמלא היה נוהג מהר, לא היה נתקע בניידת. אם היה נוסע במהירות איטית יותר, היה יכול לבלום או לעבור נתיב בצורה בטוחה יותר מבלי להיתקע בניידת.

משפטי- אדם סביר מן היישוב היה יכול וצריך לצפות שמנהיגה מהירה ומסוכנת, ומעבר נתיב חד ומהיר יכול להיגרם חבלה למישהו אחר או לכל הפחות לסכן את השוטרים, ואת הנוכחים ברכב.

יסוד נפשי:

העבירה היא עבירה של רשלנות או פזיזות- קלות דעת/ אדישות(כתוב בס'). יש להוכיח מודעות לפי ס' 20-21.

התנהגות- תום מודע לכך שהוא נוהג.

בדרך נמהרת או רשלנות- תום יודע שנהיגתו נמהרת ומסוכנת, שכן תחילה הוא אמר לרז לשתוק וסירב להגביר את מהירותו.

נסיבה- שיש בה כדי לסכן חיי אדם- ייתכן שתום אינו מודע לכך שנהיגתו יכולה לסכן חיי אדם. הוא חשב שהכביש ריק, והרשה לעצמו לנסוע מהר, כי לא חשב שזה יהווה סכנה.

תוצאה- גרימת חבלה- תום לא היה מודע שיגרום חבלה למישהו. הוא נסע מהר כדי להרשים את ענבר, כנראה שלא חשב שהוא מהווה סכנה לאחרים בכביש. גם אם חשב, כנראה זה לא היה בקדמת המחשבה שלו- המודעות לסטטיסטיקה של גרימת הסיכון לא השפיעה על מעשיו.

נטל סיכון בלתי סביר (ס' 21(א)(2) או ס' 20(א)(2)(ב))- תום נטל סיכון בלתי סביר. ייתכן שלא היה במרכז הקשב שלו באותו רגע, ולכן נסע מהר מבלי לחשוב על ההשלכות הפוטנציאליות של מעשיו (שפירא אטינגר). נדמה שתום היה קל דעת ביחס לתוצאה, שכן הוא היה מודע להסתברות קות התוצאה (רוחב המודעות קיים), אך זה לא ישב בקדמת המוח שלו (עומק המודעות חסר). ראייה לכך בכך שסירב תחילה לנסוע מהר יותר.

אדם סביר מן היישוב היה יכול בנסיבות להיות מודע- אדם סביר מן היישוב היה יכול להיות מודע לכך שיתכן שבנסיבות המסוכנת והנמהרת יסכן את חייהם של אחרים. אף אם הכביש ריק, אדם סביר מן היישוב צריך לדעת שהוא יכול גם להוות סכנה לעצמו ולנוסעים איתו ברכב. פס"ד בש.

תום יורשע במעשה פזיזות מסוג קלות דעת, עונשו 3 שנים. אם יוכח שלא היה קל דעת, יורשע ברשלנות.

רז וענבר:

נדמה שרז וענבר משדלות את תום לבצע את העבירה. הן לא מסייעות, שכן הן הפעילו עליו לחץ (ס' 30), ועשו יותר מאשר עידוד בלבד.

יסוד עובדתי:

משודל- תום הוא המשודל.

התנהגות בעלת אופי משדל- לפי ס' 30, כל דרך שיש בה משום הפעלת לחץ (רשימה פתוחה). רז הפצירה בתום שייסע מהר יותר. לאחר שסירב, ענבר הקניטה אותו, מהש גרם לו מבוכה, שהובילה אותו לנסוע המר יותר. יש בכך משום הפעלת לחץ נפשי על תום, הפצרה ודרישה שייסע מהר יותר.

ביצוע העבירה- דיון לעיל, מתקיים.

קש"ס:

עובדתי- אלמלא ענבר הייתה מקניטה את תום, הוא לא היה נוסע יותר מהר. רז יכולה לטעון שזה לא מתקיים לגביה, שכן ייתכן שענבר הייתה מבקשת ממנו לרנסוע מהר יותר גם בלעדיה. אין זה נדרש שמעשיה יהיו הסיבה היחידה או העיקרית אפילו לביצוע העבירה, אם היא חלק משרשרת אירועים שהובילה לביצועה (פס"ד בלקר). ענבר טען שהיא לא זו שנטעה את הרעיון העברייני במוחו, זו רז. מנגד, אין דרקה שהמשדל יהיה זה שנוטע את הרעיון במוחו של העבריין, אם היא הייתה ה"ניצוץ" שגרם לביצועה (פס"ד אסקין).

משפטי- אדם סביר מן היישוב יכול להבין שאם יפעיל לחץ על חברו לנסוע מהר יותר, במיוחד לחץ שבא תוך כדי השפלה מסוימת, יכול לגרום לו לבצע את העבירה. אדם סביר יכול לצפות הפעלת לחץ יכולה לגרום למישהו לרצות "להוכיח עצמו" ולבצע את העבירה כדי להיראות "מגניב" ולא רכוכי.

יסוד נפשי:

מודעות לטיב ההתנהגות המשדלת וקיומו של אחר הזקוק להנעה- רז וענבר יודעות שהן מפעילות לחץ על תום, ענבר במיוחד, מבינה שבכך שהיא מעליבה את תום היא מפעילה עליו לחץ רב מאוד. הן יודעות שתום זקוק להנעה, שכן הוא נהג במהירות המותר לפני כן. במיוחד ענבר, שראתה בהשיע את מורת רוחו מלהגביר את המהירות עקב הפצרתה של רז.

כוונה שהעבירה תבוצע- נראה שמתקיים. רז וענבר אמרו לו להגביר את המהירות במטרה שאכן יעשה כן. אמנם לא התכוונו שיסכן חיי אדם, אך בכך שידעו באופן קרוב לוודאי שזה יכול לקרות, כאילו התכוונו גם לכך (ס' 20(ב)).

רז וענבר יורשעו בשידול לביצוע העבירה. עונשן יהיה זהה לעונשו של תום.



פיטר:

אם פיטר מסייע או מבצע בצוותא?

המבחן בדברי ההסבר- מעשיו של פיטר לא היו חיוניים לביצוע העבירה, היא הייתה מתקיימת גם בלעדיו, שכן תום נסע מעל המותר ובצורה מסוכנת גם בלעדיו. עם זאת, הם היו בלב העבירה, הוא הורה לו כיצד לעקוף בצורה מסוכנת וסייע לו לנסוע מהר יותר ממה שנסע כבר תחילה.

השליטה הפונקציונלית (ברק בפס"ד פלונים)- לפיטר לא הייתה שליטה אמיתית על בצוע העבירה. הוא לא גרם לה, לא הוביל אליה, ולא יכל פיזית לעצור אותה, אלא רק לומר לתום להאט. אין לו שליטה על התכנית העבריינית.

מבחן הקרבה- מידת מעורבותו הפיזית של פיטר הייתה יחסית מועטת, אך מוערבותו הנפשית גבוהה. הוא התכוון לעזור לתום לבצע עקיפות מסוכנות לנסוע יותר מהר.

מבחן סנקציה הפלילית (חשין)- נראה שיש להטיל על פיטר עונד חמור, שכן הוא בעל מחשבה פלילית רעה. הוא אדם רע ומעשיו הרעים הובילו לתוצאה רעה. אמנם לא פעל לבד, אך יש להענישו בחומרה.

אנלוגיה מדיני הנסיון (מ. גור אריה)- אם ניקח את חלקו של פיטר לבד, מעשיו אינם במתחם הנסיון. למעשה, אם נבודד את המישור העובדתי של פיטר בלבד, לא תהיה כלל עבירה.

ע"פ כלל המבחנים, נדמה שפיטר הוא מסייע (ס' 31). הוא מסייע פיזי, שכן הוא נתן לתום עצות לביצוע העבירה וסייע לו פיזית להעביר את הרכב למצב ספורט.

יסוד עובדתי:

מעשה בעל פוטנציאל סיוע (פס"ד יובופוב)- פיטר הורה לתום כיצד לנהוג בצורה נמהרת ומסוכנת, ואף סייע לו להגביר את מהירותו.

עתוי- הסיוע היה בעת ביצוע העבירה.

ביצוע העבירה- דיון לעיל, מתקיים.

מעשה בעל ייעוד מוחשי וקונקרטי- פיטר עשה את המעשה תוך כוונה ומטרה שהעבירה תוגשם. הוא לא עשה זאת כעניין סתמי, הוא התכוון ורצה שתום "יממש את הפוטנציאל המלא של הרכב", ובכך היה לו ייעוד מוחשי וקונקרטי במעשה הסיוע.

יסוד נפשי:

מודעות שהמבצע עתיד לבצע את העבירה- פיטר נכח בזירה, הוא ידע שתום מבצע את העבירה.

מודעות למעשה בעל הפוטנציאל+העיתוי- פיטר יוע שבכך שהוא נותן לתום עצות ומעביר את הרכב למצב ספורט הוא מסייע לו לנהוג בצורה מסוכנת ונמהרת. הוא יודע שהוא מסייע תוך כדי ביצוע העבירה.

כוונה לסייע- פיטר התכוון לסייע לתום לנסוע בצורה נמהרת. הוא עשה מעשים כדי להוביל לכך שיוכל לנסוע עוד יותר מהר, ועזר לו לעקוף בצורות מסוכנות. הוא ידע באופן קרו לוודאי שעקיפות מסוכנות כאלה יכולות לסכן חי אדם ולכן התכוון (ס' 20(ב)).

פיטר מסייע לפי ס' 31 לעבירה. עונשו יהיה מחצית העונש של תום.

ארטיום:

מסייע או מבצע בצוותא?



דברי ההסבר לחוק- מחדלו לא היה חיוני, אך היה בלב העבירה. בכך שלא אמר לחתום דבר, הוא השתתף בלב העבירה.

שליטה פונקציונלית (ברק, פס"ד פלוניס)- אין לארטיטום שליטה פונקציונלית על הביצוע או המחשבה הפלילית.

מבחן הקרבה- מעשיו לא היו קרובים להשלמת העבירה, ואף היסוד הנפשי שלו היה חסר מאוד.

הסנקציה הפלילית (חשין)- אין להטיל על ארטיטום סנקציה פלילית חמורה, שכן מחדלו לא היה חמור מאוד.

אנלוגיה מדיני הניסיון (מ. גור אריה)- אם נבודד את מחדלו של ארטיטום, אין בכלל עבירה. הי אלא חוצה בכלל למתחם הניסיון, ואף לא מהווה עבירה כלל.

ארטיטום הוא מסייע.

לכאורה, ארטיטום לא עשה דבר. עם זאת, ניתן לייחס סיוע במחדל.

נורמה שניתן לעיבור במחדל- מתקיים, כל מעשה כולל בתוכו גם מחדל אלא אם נאמר אחרת (ס' 18). ניתן להרשיע בסיוע על דרך המחדל (פס"ד ויצמן). מקור חובה- פקודת התעבורה. הפרת החובה- ארטיטום לא אמר לתום דבר על נהיגתו המסוכנת. מתקיים.

לפי פס"ד ויצמן:

גישה צרה- ניתן להרשיע רק כאשר נמצא בדין או חוזה חובה ספציפית לפעול. לפי הגישה ניתן, ע"פ פקודת התעבורה, או לפי ס' 322-326 (אחריות לשלום האדם).

גישה רחבה- מעצם קיומו של מערכת יחסים בין העושה למסייע נוצרת חבות. מתקיים, שכן הם נוסעים ידחיו באוטו למסיבה, סביר שהם מכירים.

גישה שלישית- רק במקרה שהמבצע מורשע בעבירה מחדלית. תום הורעש בעבירה לא מחדלית, אז לא ניתן.

גישתו של חשין בפס"ד- עבירה מחדלית+ מהי חבות העונש? אין עבירה מחדלית, אך נראה שמעשיו של ארטיטום היו חמורים ויש להטיל עליו עונש כבד. ארטיטום שתק כשראה שהרכב נסע במהירות של 160 קמ"ש, כאשר המהירות המותרת היא 120. זה הרבה מעל המותר, ומהווה סכנה ממשית לנוסעים ברכב ולסובבים. אין זה משנה שחשב שהכביד ריק, היה צריך לכלל הפחות לדאוג גם לעצמו ולחבריו.

אדון בסיוע במחדל, מאחר ונדמה שמעשיו של ארטיטום היו חמורים ביותר, ויש להרשיעו בסיוע:

יסוד עובדתי:

מעשה בעל פוטנציאל סיוע- לעיתים רק נוכחות ללא עשייה יכול להוות סיוע (פס"ד יוסופוב). ארטיטום רלא אמר דבר, ובכך סייע במחדל.

עיתוי- המחדל היה תוך כדי העבירה.

ביצוע העבירה- דיון לעיל, מתקיים.

ייעוד מוחשי וקונקרטי- קשה להוכיח שלארטיטום הייתה מטרה שהעבירה תבוצע. מנג, הוא חזה שנסיעתו של תצום תמשיך להיות נמהרת, ולכן כנראה שהיה לו ייעוד מוחשי.

יסוד נפשי:

מודעות שעתידי לבצע את העבירה- ארטיטום היה נוכח באוטו וראה את העבירה מתקיימת.

מודעות לביצוע המעשה בעל הפוטנציאל+עיתוי- ארטיטום ידע שהוא לא עושה דבר כדי לעצור את העבירה, או לכלל הפחות להאט את מהירות הרכב. הוא יודע שזה היה תוך כדי הביצוע.

כוונה לסייע- קשה להוכיח שהוא התכוון. עם זאת, הוא ידע בצורה קרובה לוודאי שנהיגה רשלנית ונמהרת כזו יכולה להוות סיכון לבני האדם שיושבים האוטו, גם אם הכביש ריק. מכך שידע, הוא התכוון (ס' 20(ב)).

ארטיטום יורשע בסיוע על דרך המחדל. עונשו יהיה מחצית מעונשו של תום.

45

(1)



בהמשך לאמור לעיל, במהלך הנסיעה, ענבר הריחה ריח מוזר שעלה מתיקה של רז. היא שאלה את רז בלחש "מה יש לך בתיק?" רז חייכה ואמרה "סתם כמה דברים לפסטיבל, את יודעת, החומר הטוב שהמשטרה אוהבת להחרים...". בינתיים, ארטיום היה שקוע בנייד האישי שלו תוך חבישת אוזניות, בעוד פיטר ותום היו מרוכזים בחוויית הנהיגה -זיגזוג בין הנתיבים השונים תוך עקיפת מכוניות במהירות- כך שהשלושה לא שמו לב לשיחה.

### **דונו באחריותם של החבורה לעבירות לפי סעיפים 7 ו-8 לפקודת הסמים המסוכנים – 30 נקודות**

#### החזקה ושימוש

7. לא יחזיק אדם סם מסוכן ולא ישתמש בו, אלא במידה שהותר הדבר בפקודה זו או בתקנות לפיה, או ברישיון מאת המנהל.

#### דרכי החזקה

8. לעניין אישום בשל החזקת סם מסוכן, אין נפקא מינה אם הסם המסוכן נמצא ברשותו של הנאשם, או ברשות המחזיק אותו מטעמו של הנאשם, או אם הסם של הנאשם נמצא ברשותו של אדם אחר ללא ידיעתו של אותו אחר, או אם הסם נמצא במקום שאינו ברשותו או שאינו נתון לפיקוחו או להשגחתו של שום אדם.



לא יחזיק (התנהגות) אדם (נסיבה) סם מסוכן (נסיבה) ולא ישתמש בו (התנהגות), אלא במידה שהותר הדבר בפקודה זו או בתקנות לפיה, או ברישיון מאת המנהל (נסיבה).



יסוד עובדתי:

יחזיק- רז החזיקה סם.

ישתמש בו- רז לא השתמשה בסם, אך החלופה הראשונה מתקיימת.

נסיבה: אדם- רז היא אדם.

סם מסוכן- רז טען שהסם אינו נחשב מסוכן ע"פ הפקודה. מנגד, ראייה לכך שהוא כן סם מסוכן עולה מדבריה "המשטרה אוהבת להחרים". מתקיים.

אלא במידה שהותר... לא נדמה שהותר לרז להחזיק בסם המסוכן.

יסוד נפשי:

עבירת התנהגות שותקת. יש להוכיח מודעות לפי ס' 20.

התנהגות- רז יודעת שהיא מחזיקה את הסם.

סם מסוכן- רז יודעת שהסם מסוכן.

אלא אם הותר... רז יודעת שלא הותר לה להחזיק את הסם המסוכן.

רז תורשע בהחזקת סם מסוכן.



ענבר:

אמנם ענבר לא החזיקה בעצמה בסם, אך היא ידעה על קיומו. לפי ס' 8 לפקודת הסמים, אדם יכול להיחשב כמחזיק בסם גם אם אינו מחזיק בו פיזית (החזקה קונסטרוקטיבית). חבר בחבורה יכול להיחשב כמחזיק בחפץ גם אם אין לו שליטה עליו. אמנם הסם לא של ענבר, אך מהרגע שידעה על קיומו ולא עשתה דבר, כאילו מחזיקה בו בעצמה.

יסוד עובדתי:

מחזיק- ע"מ שאדם ייחשב כמחזיק, יש שתהיה לו שליטה על החפץ (מבחן השליטה) (ס' 34כד). האם לענבר הייתה שליטה על הסם? שליטה אינה חייבת להיות פיזית, היא יכולה גם להתבטא בשליטה בגורל האובייקט (פס"ד הוכשטט). ענבר הייתה יכולה לדרוש מרז להשליך את הסם, או לדווח עליו. הייתה לה שליטה מסויימת על הסם. עם זאת, לא הייתה לה שליטה אמיתית. היא לא החליטה האם הסם יגיע לרכב או לא. נדמה שלענבר כן הייתה שליטה מסויימת על החפץ, שכן היא יכלה לדווח עליו לבנים לכל הפחות. מאחר וס' 8 קובע שהמחזיק ייחשב מחזיק גם אם הסם נמצא במקום שאינו בשליטתו, היא מחזיקה גם בסם.



משתמש- לא היה שימוש, אך החלופה הראשונה מתקיימת.

סם מסוכן- הסם הוא מסוכן.

אלא במידה שהותר... כנראה שאסור לענבר להחזיק בסמים מסוכנים.

יסוד נפשי:

מודעות ע"פ ס' 20, עבירת התנהגות שותקת.

התנהגות- מהרגע שגילתה על הסם, ענבר יודעת שהיא מחזיקה בו גם.

סם מסוכן- ענבר יכול להבין מדבריה של רז שהסם חשב סם מסוכן ע"פ הפקודה. גם אם לא ידעה, ניתן לייחס לה מודעות ע"י דוקטרינת עצימת העיניים. לפי מילותיה של רז, כנראה שעלה לה לכל הפחות חשד. היא לא ביררה, ולכן היא ידעה (פס"ד שובין). גם אם לא היה לה חשד, והייתה אדישה ולא ביררה, זה מספיק כדי להקים את דוקטרינת עצימת העיניים, שכן היא נפרשת גם על חלל תודעתו (פס"ד טייב).

אלא אם הותר- ענבר יודעת שלא הותר לה ע"פ כל דין להחזיק בסם.

ענבר מחזיקה קונסטרוקטיבית בסם עם רז.

פיטר, ארטיום ותום:

פיטר ארטיום ותום לא היו מודעים כלל לכך שלרז יש בתיקה את הסם. אין ראייה לכך שהם שתלו את הסם בתיק של רז או ביקשו ממנה להחזיק בו. כדי לקיים את עירת ההחזקה, חייבת להיות לנאשם מודעות כלשהי לחפץ, גם אם הוא מוחזק ע"י אחר.

מחזיק- האם יש לבנים שליטה על הסם (פס"ד הוכשטט- מבחן השליטה)? אין להם שליטה. הם לא ידעו על קיומו, או על מקום הימצאו. אמנם הם "חלק מהחבורה", אך לא הייתה להם שליטה על גורל האובייקט שבתיק של רז. בנוסף, לא היה להם בכלל מודעות לכך שהסם נמצא בתיק של רז. מכך שהם לא יודעים, אין להם את היכולת כלל להחזיק בסם.

משתמש- הבנים לא השתמשו בסם. גם החלופה השניה לא מתקיימת.

סם מסוכן- הסם מסוכן, דיון לעיל.

אלא אם הותר... לא עולה שהותר לבנים להחזיק בסם.

יסוד נפשי:

מודעות ע"פ ס' 20, עבירת התנהגות שותקת.

מחזיק- הבנים לא מודעים לקיום הסם. אין להם מחשבה פלילית או ידיעה. הם לא מחזיקים, ולכן הם לא יכולים להיות מודעים לכך.

סם מסוכן- הבנים כלל לא מודעים שהסם המסוכן נמצא בחזקתם. ניתן לטעון שייתכן וחשדו ולא ביררו, שכן יכלו לשאול את הבנות פשר שיחתן (פיטר ותום ספציפית, שכנראה כן שמעו אותן מדברות ביניהן לכל הפחות). בנוסף, אם ענבר הריחה את הסם מקדמת האוטו סביר ששאר החבורה גם הריחה אותו (עצימת עיניים, פס"ד טייב). הטענה מעט מופרכת, שכן לא נראה שהיו במרכז הקשב שלהם באותה עת. במיוחד ארטיום, שכלל לא שמע את השיחה בגלל האוזניות. הבנים לא חשדו בכלל שייתכן ויש סם באוטו, ולכן לא ביררו. כשהבנות דיברו, הם לא שמעו אותן ולא היו מרוכזים. לא ניתן להחיל עליהם עצימת עיניים.

אלא אם הותר...- הבנים כנראה יודעים שאסור להם להחזיק סמים מסוכנים.

הבנים לא יורשעו בחזקת הסם. הם לא ידעו על קיומו. לא הייתה להם שום שליטה על גורל האובייקט, ולא הייתה להם מחשבה פלילית.

16  
(2)

בעקבות ההתנגשות עם הניידת, השוטר מיכאל יוצא אל הכביש כשהוא אוחז את חזהו בעודו נאנק מכאבים. **מיכאל**, ותיק במשטרה, עמד לפרוש למחרת לאחר עשרות שנות שירות מסורות. במקביל, **רומי**, צעירה הנוהגת בקיה פיקנטו התקרבה לזירת התאונה בסקרנות. לפתע, שבר מתכת מהתאונה נלכד בין גלגל מכוניתה לבין השלדה. כתוצאה מכך, רומי איבדה שליטה על רכבה. רכבה סטה בחדות מנתיבה, ובטרם הספיק מישהו להגיב, פגעה בשוטר מיכאל קלות תוך חריקת בלמים אך הוא עף אל הכביש. רומי יצאה מזועזעת מהרכב וצעקה "יואו, OMG, הלך הרכב החדש שאבא קנה לי!!!". הפגיעה גרמה למותו של השוטר הוותיק, רגע לפני פרישתו המתוכננת.

**דונו באחריותה של רומי לפי סעיף 300 – 20 נקודות.**

רצח [א/214, 215] (תיקון מס' 137) תשע"ט-2019

300. (א) הגורם בכוונה או באדישות למותו של אדם, דינו – מאסר עולם.

הגורם (התנהגות) בכוונה או באדישות (יסוד נפשי) למותו (תוצאה) של אדם (נסיבה).

יסוד עובדתי:

הגורם- רומי גרמה למותו של השוטר. תטען שלא גרמה לכרף, הוא היה מת ממילא, שכן הוא נפצע עוד קודם בתאונה הקודמת. מנגד, האצת מותו של אדם היא כמו גרימתו (פס"ד בלקר, יקירביץ', ברדיאן). אין זה משנה שהיא לא הסיבה היחידה למוות, שכן היא אחת הסיבות העיקריות לכך.

אדם- מיכאל הוא אדם.

תוצאה- כתוצאה מהתאונה, מיכאל מת.

קש"ס:

עובדתי- אלמלא רומי הייתה מתנגשת במיכאל, היה סיכון להציל אותו מהמכה שקיבל מהתאונה הקודמת. בנוסף, אלמלא הייתה מתעלמת מפציעתו, היה ניתן אולי להצילו, שכן היו יכולים לבצע בו טיפולים מצילי חיים.

משפטי- אדם סביר מן היישוב יכול וצריך לצפות שהתקרבות למקום תאונה יכול להוות סכנה לנפגעים, ואף לגרום למוות. פס"ד חסיין. היא תטען שלא חשבה שמיכאל ימות מגיעה כה חלה. מאחר והוא אדם מבוגר, יש לו גולגולת דקיקה. לא היה צפוי להצפות את הרגישות המוגזמת של מיכאל, ולכך שהוא ימות מפגיעה כה קלה (פס"ד פטרומליו). עם זאת, על עבריין לצפות שהקורבן שלו הוא רגיש, שיש לו גולגולת דקה (פס"ד שי בלזר). גם אם מיכאל רגיש, על רומי לצפות זאת כאשר היא מבצעת מצעשה עבירה. אין מדובר בגולגולת דקיקה, שכן אין לו מחלה או גורם רפואי נדיר מאוד. היה עליה לצפות שייתכן שאדם שנפגע זה עתה מתאונה אחרת ימות גם מהפגיעה הקלה ביותר.

ניתוק קש"ס- רומי תטען לניתוק הקש"ס, שכן לא באשמתה הרכב פגע במיכאל. הוא פגע בו לאחר שאיבדה שליטה בשל גורם לא צפוי (מתכת בגלגל) (פס"ד פלוני). מנגד, הקש"ס כן עומד. אומי הייתה צריכה לצפות שליד אזור תאונה ייתכן ויהיו מתכות, ועליה לנסוע בזהירות יתרה. בנוסף, הייתה צריכה להבין שעדיף לה להתקרב מחוץ לאוטו כדי לא להוות סכנה לנפגעים. אם רצתה לסייע לנפגעים, הייתה יכולה לעצור את רבה בצד ולתקשר למד"א. לא הייתה חייבת להתקרב לאזור התאונה מתוך סקרנות, כי זה מהווה סכנה (פס"ד ביטון, פס"ד פלוני). רומי תטען שמיכל היה מת כך או כך, שכן הוא יצא מהניידת בכאב. הוא אדם מבוגר, שכנראה היה מת ממילא מהתאונה הראשונית. אין זה משנה, גם החשת מוות כמוה כגרימת מוות (פס"ד יקירביץ'). גם אם מיכאל היה מת בביה"ח, היחה ניתן לכלל הפחות לנסות להציל אותו (פס"ד ברדיאן).

יסוד נפשי:

העבירה היא עבירת תוצאה, שמחייבת יסוד נפשי חפצי של כוונה או אדישות. יש להוכיח מודעות לפי ס' 20, ויסוד חפצי לתוצאות.

התנהגות- רומי יודעת שהיא גרמה למותו של מיכאל.

אדם- רומי מודעת לכך שמיכל הוא אדם.

למותו- רומי יודעת שהיא גרמה למותו של מיכאל. היא יודעת שמיכל מת כתוצאה מהתאונה.

יסוד חפצי- נדמה שרומי הייתה אדישה לקרות התוצאה. היא לא העלתה במוחה שעלולה להוות סכנה בהתקרבותה עם הרכב לאזור התאונה, וכנראה לא היה לה אכפת. היא התקרבה מתוך סקרנות ותו לא. אין הוכחה שהיה לה רצון טוב לעזור לנפגעי התאונה. בנוסף, כשראתה שפגעה במיכאל, הפנתה ראשית את תשומת ליבה למכוניתה שנפגעה, ולא לעובדה שהרגה בן אדם. רומי התנהגה בצורה קרה וחסרת אכפתיות לחייו של מיכאל. נראה שלא היה לה משנה אם הוא יחיה או ימות, או אם היא מסכנת חיי אדם בהתקרבותה לזירה או לא. היא הייתה בשוויון נפש לאפשרות קרות התוצאה.

רומי נטלה סיכון בלתי סביר, שכן היא התקרבה לזירה תוך סיכון הנפגעים. אדם סביר היה צריך ויכול להיות מודע לכך שהוא מהווה סכנה לנפגעי התאונה בכך שהוא מתקרב לזירה בתוך אוטו, ובמיוחד כאשר הוא מתקרב ישירות לעבר אחד הנפגעים.

רומי תורשע בעבירת הרצח באדישות. עונשה יהיה מאסר עולם.

20  
(3)

שאלה מס' 4 (5 נק')

**כתבו האם האמור בהיגד הבא הוא נכון או לא נכון. אם ההיגד הוא לא נכון - הסבירו בקצרה מדוע. אם ההיגד נכון - אין צורך להסביר:**

בעבירת אחריות קפידה, החזקה היא שהיסוד הנפשי התקיים, זאת להבדיל מעבירות "רגילות" שבהן על התביעה להוכיח את היסוד הנפשי של הנאשם. בעבירות אלה [אחריות קפידה], באפשרות הנאשם להוכיח מעל לכל ספק סביר כי היסוד הנפשי לא התקיים [למשל – שפעל ללא מחשבה פלילית] ובכך להסיר מעליו את האחריות הפלילית - **5 נקודות.**



לא נכון. כדי להסיר את האחריות, על הנאשם להוכיח במאזן הסתברויות שעשה כל שביכולתו למנוע את העבירה, ושהעבירה בוצעה ללא מחשבה פלילית. נבחן לפי סבירות המעשה - מה סביר לדרוש שאדם יעשה כדי שהעבירה לא תתקיים.

5  
(4)

שאלה מס' 5 (5 נק')

**כתבו האם האמור בהיגד הבא הוא נכון או לא נכון. אם ההיגד הוא לא נכון - הסבירו בקצרה מדוע. אם ההיגד נכון - אין צורך להסביר:**

רפאל שחזר לגור בישראל לאחר מספר שנות מגורים בחו"ל, בטוח שקיים איסור פלילי על שתיית אלכוהול במקום ציבורי החל מהשעה 20:00 ועל אף זאת הוא בוחר לשתות אלכוהול במקום ציבורי בשעה 20:30. בפועל, מסתבר שלא קיים איסור פלילי כזה, אך ניתן לייחס לרפאל עבירה זו שכן אחת ממטרות דיני העונשין היא הכוונת התנהגות - **5 נקודות**.

לא נכון. מדובר בניסיון בלתי צליח מתוך חוסר אפשרות חוקית להשלים את העבירה. ניסיון בלתי צליח כזה אינו פלילי (לעומת ניסיון בלתי צליח מסוגים אחרים), שכן אין התייחסות למקרים כאלה בחוק. מתיישב עם עקרון החוקיות.

5  
(5)

שאלה מס' 6 (1 נק')

טיוטה - הכתוב בתיבת טקסט זו לא ייבדק.

